

Haynz SYEQREN: "Dünya ölkələrinə COP29-da Azərbaycanda

"yaşıl enerji" istehsalının tam sürətlə getdiyini öyrənmək imkanı yaranıb"

Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən və düşünülmüş xarici siyasəti sayəsində Azərbaycan ilə Avropa dövlətləri və digər qitə ölkələri arasında müxtəlif sahələrdə əlaqələrin qurulması sürətlə və uğurla inkişaf edir.

Avrasiyada İsveç Ticarət və Sənaye Palatasının baş direktoru Haynz Syeqren AZƏRTAC-a müsahibəsində Azərbaycan-İsveç ticari-iqtisadi əlaqələri, işgüzar dairələr arasında qarşılıqlı münasibətlərin qurulması perspektivi və noyabr ayında Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 barədə danışdı.

- Haynz, siz Avrasiyada İsveç Ticarət və Sənaye Palatasının baş direktorusunuz. Bu palatanın missiyası İsveç və Avrasiya ölkələri arasında iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Azərbaycan ilə İsveç arasında iqtisadi əlaqələrin hazırkı vəziyyəti necədir və gələcək əməkdaşlığa dair planlar varmı?

- İsveç-Azərbaycan ticarət əlaqələrinin zəngin tarixi var. Keçən il biz Nobel ailəsi tərəfindən Bakıda Bra Nobel neft sənayesi şirkətinin yaradılmasının 150 illiyini qeyd etdik. Bu, münasibətlərin gözəl və möhtəşəm sənaye inkişafının başlanğıcı oldu.

Amma bu günə kimi fəaliyyət göstərən şirkətlər də var. Məsələn, Azərbaycanda uzun müddətdir fəaliyyət göstərən telekommunikasiya avadanlığı istehsalçısı "Ericsson" bu gün də rabitə sistemlərini qurur və ən yüksək səviyyədə kömək edir.

Hazırda 70 şirkət Ticarət və Sənaye Palatasının üzvüdür və onlar necə inkişaf etmək istədiklərinə, hansı ölkələrlə əməkdaşlıq etmək niyyətində olduqlarına özləri qərar verirlər.

- Ticarət və Sənaye Palatasının rolu konkret olaraq nədən ibarətdir? Şirkətlərə xaricdə biznes qurmağa necə kömək edirsiniz?

- Deyək ki, Ticarət və Sənaye Palatası Avrasiya ölkələrində biznesin aparılması şərtləri barədə şirkətləri və firmaları məlumatlandırmağa çalışdığımız platformadır. Biz əlaqələr, biznes sorğuları (əgər varsa) vasitəsilə biznesin yaradılmasına köməklik edirik. Bu, seminarlar, vebinarlar və ya ayda bir dəfə dərc etdiyimiz bülletenimiz vasitəsilə həyata keçirilir.

- Məlum olduğu kimi, 2020-ci ildə 44 günlük müharibə nəticəsində Azərbaycan ermənilər tərəfindən işğal olunmuş ərazilərini azad edib. Azərbaycanda, xüsusən də Qarabağda olmusunuz?

- Təəssüf ki, Qarabağa səfər etmək mənə hələ qismət olmayıb. Mən Bakıda və vaxtilə Azərbaycanın paytaxtı olmuş Gəncədə olmuşam. Azərbaycana səfər daha çox turizm xarakteri daşıyırdı. Qeyd edirəm ki, həm sovet dövründə, həm də ondan sonra bir neçə dəfə Bakıya getmişəm. Mən vaxtilə bələdçi işləmişəm və turist qrupları ilə Sovet İtti-

faqını çox görmüşəm. Sonralar uzun illər bank sektorunda çalışmışam, İttifaqın banklarında və təbii ki, Bakıda olmuşam.

- Avqustun 28-də İsveç Xarici İşlər Nazirliyinin təşkil etdiyi və COP29 və Cənubi Qafqazda ticarət əlaqələrinə həsr olunmuş biznes seminarında iştirak etdiniz, burada Azərbaycanın İsveçdəki səfiri Zaur Əhmədovla yanaşı, İsveçin Azərbaycandakı səfiri Tobias Lorentzson və Cənubi Qafqaz üzrə Ticarət Komissarı Mattias Lindqren çıxış ediblər. Onlar Azərbaycanla ticarət əlaqələrini və ümumiyyətlə, əlaqələrin inkişaf etdirilməsi imkanlarını necə qiymətləndirirlər?

- Bakıdakı səfirimiz Tobias Lorentzson iki ildir ki, oradadır və özünü yaxşı tərəfdən göstərmiş. O, Nobel qardaşları haqqında kitabın və bu yaxınlarda çəkilməmiş filmin yaradılmasında dəstək göstərmiş. Lorentzson regionda İsveç şirkətlərinin biznesini inkişafına çox müsbət yanaşır.

Bundan əlavə, hazırda Azərbaycanda iqtisadi inkişafa uyğun olaraq investisiyaların böyük inkişafı və artımı müşahidə olunur. Bu isə Azərbaycan hökumətinin günəş və külək kimi alternativ enerji mənbələrinin stimullaşdırılması üzrə investisiyalara və prioritetlərə paraleldir. Hətta Avropaya "yaşıl enerji" və elektrik ixrac etmək planları mövcuddur. Buna bizdə də tələbat var.

Tobias Lorentzson Azərbaycanda prioritet istiqamətlərdən biri olan turizm investisiyalardan da danışdı. Ölkənin ön plana çıxardığı üçüncü sahə informasiya texnologiyalarıdır.

Azərbaycanda daha bir prioritet sahə kənd təsərrüfatıdır. Amma burada uzaq məsafəyə görə ixracla bağlı vəziyyət daha mürəkkəbdir və üstəlik, Niderland və İspaniyadan gətirilən meyvə-tərəvəzin ixracı ilə rəqabət aparmaq çox çətindir, çünki onlar daha ucuz başa gəlir.

İsveç şirkətləri üçün, həmçinin nəqliyyat sektorunda İpək yolunun bir hissəsi olan Trans-Xəzər Nəqliyyat Dəhlizi vasitəsilə tranzit ticarət kimi böyük imkanlar yaranacaq, burada onlar avtomobil nəqliyyatı da daxil olmaqla, dəmir yolu nəqliyyatından tutmuş hava nəqliyyatına qədər avadanlıq, siqnalizasiya sistemləri, nəqliyyat vasitələri şəklində töhfə verə biləcəkdir. Qeyd edirəm ki, İsveçdə iki böyük yük maşını istehsalçısı var, onların hər ikisi bu gün elektrik avtomobillərinə böyük sərmayə qoyurlar.

Noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29-a gəldikdə, seminarla işimiz və konfransa hazırlıqla bağlı çox az danışıldı.

Azərbaycan öz qazıntı yanacaq növləri ilə məşhurdur, neft və qaz istehsalçısıdır. Azərbaycanda günəş və külək enerjisindən istifadə etməklə "yaşıl enerji" istehsalının tam sürətlə getdiyini hamıya məlum olan fakt deyil. Azərbaycan, məsələn, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən investisiya cəlb etməyə və böyük günəş-elektrik stansiyası tikməyə nail olub. İndi də dünya ölkələrinin bütün bunları COP29-da bilmək şansı yaranıb.

Onu da əlavə etmək istəyirəm ki, İsveçin enerji sektorunda ekoloji texnologiyaları yaxşı bilən çoxlu şirkətlər var və mən onların konfrans zamanı bu texnologiyaları nümayiş etdirmək imkanının olmasını istəyirdim. Düşünürəm ki, bu şirkətlər COP29-da özlərini təqdim etmək üçün yaxşı platformaya malik olmalıdırlar.

Konkret olaraq Azərbaycandan danışırıqsa, fikrimcə, burada enerji istehlakına qənaət baxımından böyük imkanlar var. Axı enerjiyə qənaət etmək ondan istifadənin yeni üsullarını icad etməkdən daha səmərəlidir. Cəsarətlə deyə bilərəm ki, İsveç tullantılarının təkrar emalı sahəsində bir növ qabaqcıl ölkədir - kağız, plastik, metallar, şüşə, - bu da ətraf mühit və iqlimlə bağlıdır. Bundan əlavə, bildiyiniz kimi, bizdə dağ-mədən sənayesi və müvafiq avadanlıqların istehsalı çox inkişaf edib. Yerdən çıxarılan yeni mineralar və metallar avtomobil akkumulyatorlarında istifadə olunur. Buna görə də düşünürəm ki, İsveç və İsveç şirkətləri də COP29-da öz töhfələrini verə bilirlər.

Fikrimə əlavə etmək istəyirəm ki, Azərbaycanla ticarət əlaqələrinin bu qədər az olduğunu düşünəndə kədərlənirəm. Axı İsveçdə mütləq nisbətən çoxlu sayda beynəlxalq şirkətlərimiz var. Biz nisbətən kiçik ölkəyik, əhalimizin sayı da Azərbaycanla eynidir. Amma çox təəssüf ki, bir-birimizdən uzaqda yerləşirik. Məhz buna görə də bu gün İsveçdə ən böyük ticarət tərəfdaşlarımız qonşularımız Norveç, Finlandiya, Danimarka və Almaniyadır. Əlbəttə ki, ABŞ də böyük şirkətləri ilə tərəfdaşımızdır.

- Siz konfransda iştirak edəcəksiniz?

- Məsələ ondadır ki, ticarət palatası olaraq ətraf mühit və iqlim üzrə konfransda iştirak etməyimiz üçün heç bir səbəb yoxdur. Bundan əlavə, noyabrın 19-da futbol üzrə Azərbaycan milli komandası Stokholmda Millətlər Liqasında yenidən İsveç millisi ilə oynayacaq. Bu matçı buraxmaq istəməzdim. (Gülür).

- O zaman idmana keçək. Bilirəm ki, siz böyük idman həvəskarısınız və bunu özünüz indicə təsdiqlədiniz. İstər İsveçdə, istərsə də başqa ölkələrdə çoxsaylı marafonlarda iştirak etmişiniz. Azərbaycan və İsveç milliləri arasında ilk oyuna baxmışınız?

- Bəli, baxmışam! Bir isveçli kimi İsveçin xeyrinə olan 3:1 nəticədən məmnun qaldım. Sonuncu dəfə Azərbaycan Bakıda 3:0 hesabı ilə qalib gəlib. Odur ki, indi hesabın 1:1 olduğunu deyə bilərəm (gülür). Bəy qeyd etdiyim kimi, komandalarımız arasında noyabrın 19-da Stokholmda baş tutacaq oyunu səbirsizliklə gözləyirəm.